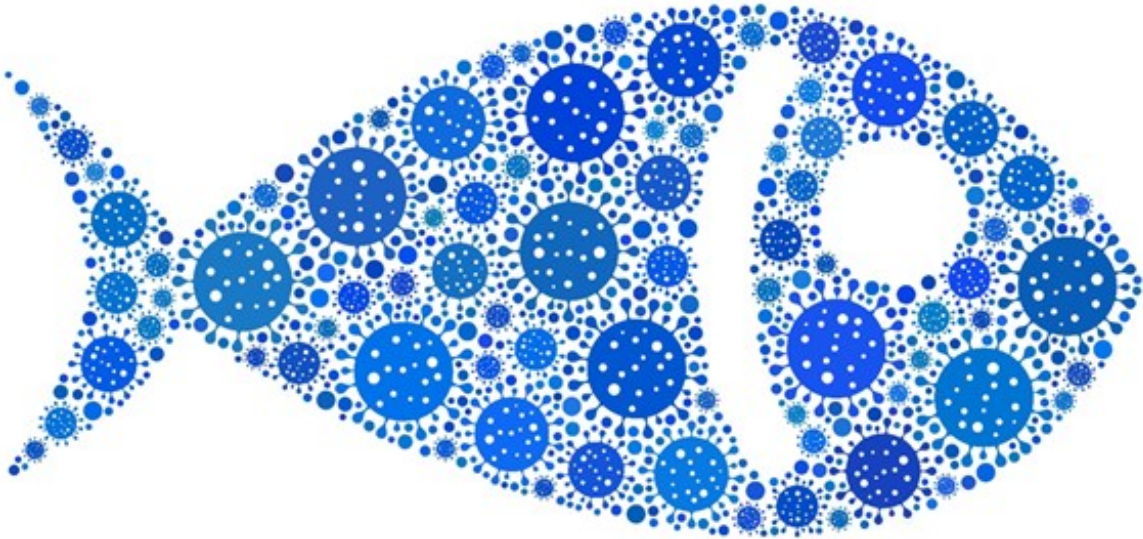

Briefadvies

Contouren van relance voor de Vlaamse visserijsector

Brussel, 26 juni 2020

Bron coverafbeelding: Bigstock

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Advies op eigen initiatief

Adviestermijn: 31 dagen

Decretale opdracht: SALV-decreet van 6 juli 2007, art. 4 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 26 juni 2020

Advies verleend aan: Hilde Crevits – Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, bevoegd voor Zeevisserij; Nathalie Muylle – federaal minister van Werk, Economie en Consumenten; Philippe De Backer – federaal minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement

Adviesnummer: 2020-06

Dossierhouder: Pieter De Graef – pdgraef@serv.be

Contactpersoon: Koen Carels - kcarels@serv.be

Mevrouw Hilde Crevits
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw en Zeevisserij
Consiencegebouw
Koning Albert II-laan 15
B-1210 SINT-JOOST-TEN-NOODE

Contactpersoon

Koen Carels
kcarels@serv.be

ons kenmerk

SALV_20200626_ADV_2020-06_ContourenRelance

Brussel

26 juni 2020

Advies Contouren van relance voor de Vlaamse visserijsector

Mevrouw de minister

De Covid-19-crisis heeft op plotse wijze een zware impact laten gelden op gezondheids-, sociaal-maatschappelijk en economisch vlak. Om de coronacrisis te dijken, moesten crisismaatregelen (aanleunend bij een *lockdown*) genomen worden. De effecten ervan troffen ook de Vlaamse visserijsector in sterke mate. Met uitzicht op de verdere indijking van het virus kunnen stelselmatig crisismaatregelen worden teruggeschroefd en start het economische leven terug op. Na het crisismanagement met nood aan snelle beleidsactie volgt de heropstart, waar langetermijnoverwegingen en leereffecten uit de crisistijd van belang zijn om in rekening te brengen. In dat kader wenst de SALV u enkele contouren van het relanceplan voor de Vlaamse visserijsector voor te leggen, zoals door de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) is voorbereid. De TWV van de SALV staat open voor een verdere betrokkenheid bij de concrete uitrol van de visserijrelance.

Krachtlijnen

- De SALV apprecieert de opgezette initiatieven in het kader van het crisismanagement.
- Er zijn volgens de raad niettemin ook leereffecten vanuit het huidige crisismanagement vast te stellen die als aanbevelingen bij een volgend crisisbeheer gelden. De SALV wijst op de nood aan een adequate afstemming en informatiedoorstroming doorheen de hele visserijketen. De raad vraagt ook om de mogelijkheden te onderzoeken om specifieke middelen voor crisissteun te reserveren om aan tijdelijke en urgente crisissituaties in de visserijsector tegemoet te komen.
- De SALV vraagt om de sector bij het bepalen van het relanceplan voor visserij te betrekken, waarbij de Technische Werkcommissie Visserij van de SALV als klankbord wil optreden.
- De strategische verankering van de visserijsector in Vlaanderen dient volgens de SALV het centrale focuspunt te zijn, waarop het relanceplan zich richt.
- De SALV vraagt dat de betrokken beleidsmakers ernaar streven dat middelen uit het EU-herstelfonds ook voorzien worden voor een duurzame relance van de Vlaamse visserijsector (zowel op economisch, sociaal als ecologisch vlak).

Situering

De crisismaatregelen, die door het federale niveau (in de schoot van de Nationale Veiligheidsraad) werden genomen en die noodzakelijk waren om de coronacrisis in te dammen, hebben een economische impact tot gevolg gehad voor de Vlaamse visserijsector. Exportstromen vielen plotseling uit, waardoor in het bijzonder de langoustine- en bulkgarnalenvisserij getroffen werden. Met betrekking tot verhandeling van vis in het algemeen moesten horecazaken vanaf 14 maart 2020 sluiten, openbare markten werden eveneens geannuleerd en een deel van de verse viswinkels zag zich genoodzaakt om te sluiten. Deze verkoopcircuits zijn normaliter goed voor ongeveer de helft van de gevangen vis. Het effect op de visprijzen was daaraan equivalent.

Bedrijven binnen de visserijsector konden beroep doen op generieke crisissteunmaatregelen van de Vlaamse overheid (waaronder de hinderpremie of de compensatiepremie).¹ Het federaal niveau maakte aanvragen tot een uitkering overbruggingsrecht voor de maanden maart en april 2020 mogelijk voor bedrijven die verplicht moesten sluiten of minstens zeven kalenderdagen volledig onderbroken waren door de crisis.² Er werd eveneens de mogelijkheid gecreëerd om betalingsuitstel aan te vragen voor ondernemingskredieten tot 31 oktober 2020. Het Europese beleidsniveau voorzag onder meer de mogelijkheid om binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) een vergoeding te voorzien voor de tijdelijke stilligging van vissersschepen. Bovendien wordt binnen het EFMZV een grotere mate van flexibiliteit mogelijk om middelen binnen het bestaande operationeel programma te verschuiven en om er nieuwe maatregelen aan toe te voegen.³ De Vlaamse Regering maakte op 15 mei 2020 mogelijk dat vissers die niet uitvaren, voor een maximum van drie weken een stilligvergoeding kunnen aanvragen in de periode van 1 mei tot en met 31 augustus 2020. Daarnaast werd de aandacht

¹ Zie: <https://www.vlaanderen.be/corona-hinderpremie>; <https://www.vlaanderen.be/corona-compensatiepremie>.

² Zie: <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/overbruggingsrecht-voor-zelfstandigen-coronavirus>.

³ https://ec.europa.eu/fisheries/press/eu-adopts-emergency-aid-fisheries-and-aquaculture_nl.

gevestigd op het belang van lokale visconsumptie. Online-platformen en mediacampagnes gidsen de consument richting (recepten met) lokale visproducten om op die manier de afzet te stimuleren en de Vlaamse visserijsector te ondersteunen.

Advies

Op het moment dat dit advies werd goedgekeurd, kon een versoepeling van verscheidene crisismaatregelen ingang vinden, dankzij een gunstige tendens in de beheersing van Covid-19. Het terugschroeven van de crisismaatregelen gaat gepaard met het uitdenken en uitrollen van een heropstartstrategie voor de Vlaamse economie.⁴ Met voorliggend advies reikt de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV enkele contouren van relance aan voor de Vlaamse visserijsector.

[1] De SALV apprecieert de opgezette initiatieven in het kader van het crisismanagement.

De daling van de visprijzen als gevolg van het uitvallen van de voornaamste verkoopkanalen van verse visproducten tot de eindconsument (horeca, openbare markten, (een deel van de) verse viswinkels) genereerde op abrupte wijze een aanzienlijke omzetsdaling binnen de visserijsector, van zee- tot landzijde. Zoals de SALV reeds eerder beklemtoonde, vergen uitdagingen die als externe factoren op de sector afkomen, beleidsindekking via tijdelijke steunmaatregelen. Zulke externe factoren vallen immers buiten het normale, calculeerbare ondernemersrisico, waarop zo goed als onmogelijk geanticipeerd kan worden.⁵ De raad vindt het dan ook positief dat op Europees niveau tijdelijke steunmaatregelen in het kader van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) binnen de huidige programmawerking mogelijk werd gemaakt.

[2] De adviesraad stelt binnen het huidige crisismanagement ook leereffecten vast, die als aanbevelingen bij een volgend crisisbeheer gelden. De raad denkt aan volgende punten:

- **Een adequate afstemming en informatiedoorstroming over de hele visserijketen in de schoot van een specifieke crisis-cel voor visserij.** De covid-19-crisis treft alle spelers binnen de gehele visserijsector, van zee- tot landzijde. Crisis(steen)maatregelen die geënt zijn op bepaalde onderdelen van de keten ressorderen een effect op de ganse keten. Bovendien zijn zowel Vlaamse als federale beleidsniveaus betrokken bij de uitrol van het crisisbeheer met impact op de Vlaamse visserijsector. De SALV meent dat een gedegen afstemming van maatregelen tussen de verschillende overheidsniveaus en met de hele keten tot aanbeveling strekt om vraag en aanbod ook in crisistijd zo goed als mogelijk op elkaar af te stemmen en daarmee voedselverlies te vermijden.
- **Onderzoek de mogelijkheden om specifieke middelen voor crisissteun te reserveren om aan tijdelijke en urgente crisissituaties in de visserijsector tegemoet te komen.** Vermijd op Europees niveau dat lidstaten die hun visserijprogramma adequaat en tijdig vervullen nadeel ondervinden bij de toekenning van urgente tijdelijke crisissteun. De raad vraagt om op Europees niveau voldoende te beklemtonen dat lidstaten die hun visserij- en aquacultuurprogramma tijdig weten te implementeren (en er dus middelen voor reserveren), geen nadeel mogen ondervinden wanneer de nood voor crisissteun zich voordoet.

⁴ Lees bijvoorbeeld SERV, *Vlaams relancebeleid. Bijzondere tijden vragen bijzondere aanpak*, Brussel, 2020, https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20200513_Vlaams_relancebeleid_NOT.pdf.

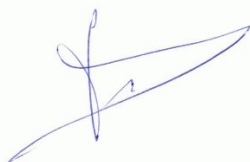
⁵ SALV, *Advies. Ontwerpstrategie operationeel programma visserij en aquacultuur 2021-2027*, Brussel, 2019, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20190913_ADV_Ontwerpstrategie_OP_EFMZV2021-2027_def.pdf.

[3] De SALV vraagt om de sector bij het bepalen van het relanceplan voor visserij te betrekken. De Technische Werkcommissie Visserij van de SALV wil hiervoor graag het klankbord bieden.

[4] De strategische verankering van de visserijsector in Vlaanderen dient volgens de SALV het centrale focuspunt te zijn, waarop het relanceplan zich richt. De visserijsector kent momenteel een dynamiek van vernieuwing en verduurzaming, zowel op zee als aan land, vanuit een sterk geloof in de toekomst van een duurzame visserij in Vlaanderen. Een crisissituatie die elk calculeerbare ondernemersrisico overstijgt en zwaar ingrijpt op de economische leefbaarheid van de sector, vergt een adequaat relanceplan dat inzet op het verankeren van de ingeslagen weg naar vernieuwing en verduurzaming en helpt de toekomstkansen te borgen. De huidige crisissituatie heeft het strategische belang aangetoond van een adequate bevoorrading van vis met eigen productiemiddelen en het behoud van een lokale waarde- en distributieketen. Naast aanbodgerichte beleidsinitiatieven en -ondersteuning meent de raad dat vraaggerichte initiatieven (onder meer communicatie- en marketingstrategieën) kansen bieden om de consument te overtuigen te kiezen voor lokale, duurzame visproducten. De tendens tot meer thuisverbruik van verse vis, week- en schaaldieren (1% groei in 2019) en de groei in buitenhuisconsumptie van visproducten (4,3% groei in 2019) duidt het potentieel hiervan.⁶

[5] De SALV vraagt dat de betrokken beleidsmakers ernaar streven dat middelen uit het EU-herstelfonds ook voorzien worden voor een duurzame relance van de Vlaamse visserijsector (zowel op economisch, sociaal als ecologisch vlak). Naast de mogelijke verschuivingen in de budgetten van het EFMZV (cf. supra), voorziet de EU immers ook middelen via een overkoepelend relancefonds (i.e. *Next Generation EU*)⁷.

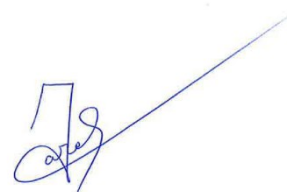
Hoogachtend

Hendrik Vandamme
voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
voorzitter TWV

Koen Carels
secretaris SALV

⁶ Cf. cijfergegevens over de aankopen voor thuisverbruik die het markt bureau GfK België voor VLAM verzamelde; cijfergegevens over buitenhuisconsumptie van de Jaarmonitor van Foodservice Allicance.

⁷ Europese Commissie, *Europe's moment: repair and prepare for the next generation*, Brussel, 27 mei 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_940.